

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Radom/ Mazowsze/ Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

„Gabinet Płodów” (natury)

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

Kolekcja prywatna

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Gabinet przyrodniczy, mineralogiczny, historyczny i artystyczny, zlokalizowany w gmachu gubernialnym przez gubernatora Białoskórskiego; istniał w czasie pełnienia przezeń urzędu. Do tradycji gabinetu nawiązuje obecnie Dział Przyrody Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu.

Daty działalności / zakres czasowy:

1845-1856

Dostępność

ograniczona

Typ relacji instytucji wobec pamięci

mnemoniczna

Rodzaj pamięci

pamięć cywilizacyjna o wymiarze lokalnym, pamięć kulturalna o wymiarze krajowym z elementami o wymiarze powszechnym

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

Obszar miejsca/ okazy florystyczne, zoologiczne, geologiczne; obszar artystyczny/ sztuka powszechna (malarstwo), sztuka polska (malarstwo, rzemiosło artystyczne); obszar historyczny/ zabytki archeologiczne; obszar cywilizacji/ modele maszyn

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNIJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmin a/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Muzeum Jacka Malczewskiego w Radomiu, Zbiory Działu Przyrody Rynek 11, 26-600 Radom	Gmach guberni radomskiej ob. Żeromskiego 53, Radom (Mazowsze, Królestwo Polskie)
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	tel: 48 362 43 29 czynny całą dobę, 48 362 21 14, fax: 48 362 34 81 e-mail: malczewski@muzeum.edu.pl	
GODZINY OTWARCIA	poniedziałek - godz. 10.00 : 15.00 wtorek - godz. 9.00 : 15.00 środa - godz. 9.00 : 15.00 czwartek - godz. 9.00 : 15.00 piątek - godz. 10.00 : 17.00 sobota - czynne w pierwsze soboty miesiąca w godzinach 11.00 - 16.00, w pozostałe nieczynne niedziela - godz. 11.00 : 17.00	
DYREKTORZY	Dyrektor - mgr Adam Zieleziński Zastępca dyrektora - mgr Halina Styczeń	
ZARZĄDCA		
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadopt owany)	Kamienica zaadaptowana na cele muzealne	Pałac Sandomierski, pałac Komisji Województwa Sandomierskiego w Radomiu; wzniesiony w l. 1825-1827 wg. projektów Antonio Corazziego, pod nadzorem Stefana Balińskiego

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

-

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Obraz guberni radomskiej pod względem przyrodniczym, archeologicznym i cywilizacyjnym. Sobieszczański (1852, 17-18): „Niegdyś przed laty byłem w Anglii [...] widziałem tam zbiory publiczne, muzea prowincjonalne tworzące, w których miałeś

wszystko, co w każdej prowincji kopie, rośnie, wyrabia i znajduje się [...] właśnie taki zbiór posiada już gubernia radomska".

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Gubernia radomska; sztuka europejska (Sobieszczański, 1852, 19: „Co do obrazów zacny właściciel przekroczył granice miejscowości”).

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Edward Białoskórski (1799-1881) syn Kiliana Jana Białoskórskiego i Emilii z Bielskich, żołnierz, wysoki urzędnik. W armii od 1818: junkier w charkowskim pułku dragonów, 1819 proporszczik w sztabie generalnym, nast. w sztabie 4 dywizji kawalerii (4 rezerwowego korpus kawalerii), 1836 pomocnik naczelnika wojskowego guberni kaliskiej, 1841-1844 naczelnik wojskowy guberni kieleckiej. 1845 w stopniu pułkownika przeniesiony do służby cywilnej w randze rzeczywistego radcy stanu, 1845-1856 gubernator cywilny radomski, 1855 prezes dyrekcji Towarzystwa Kredytowego Ziemiańskiego w Warszawie, 1858 członek Towarzystwa Rolniczego, 1861 tajny radca, członek Rady Stanu, 1863 zdymisjonowany ze wszystkich stanowisk.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

brak danych

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

-

Kalendarium (historia instytucji)

Gabinet zorganizowany przez E. Białoskórskiego w oparciu o zbiory własne; istniał prawdopodobnie w latach pełnienia przez niego urzędu gubernatora cywilnego radomskiego 1845-1856; wizytowany we wrześniu 1851 w czasie podróży naukowej (wycieczki archeologiczne) po guberni radomskiej przez Franciszka Sobieszczańskiego

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

Zbiory przyrodnicze: okazy zoologiczne (wypchane ptaki i inne zwierzęta), minerały (kamienia, kruszce, skamienieliły), okazy florystyczne.

Zbiory techniczne: wyroby rzemieślnicze, próbki wyrobów lokalnych, modele maszyn, ceramika, judaika

Zbiory archeologiczne

Zbiory artystyczne: obrazy europejskie (flamandzkie, holenderskie) i polskie

Biblioteka

Zob. Ciekawe cytaty

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Sobieszczański (1852, 18): „Osobna szafa zawiera szczególniejszą bibliotekę z drzew leśnych ułożoną: są to książki wyrobione z każdego drzewa w lasach guberni rosnącego, na których masz korę, stół drzewa pod heblem i politurą z osobna. W środku takiej książki znajduje się pod względem botanicznym zasuszona gałązka z liściem, kwiatem i owocem, tudzież dwie skrytki, w których w jednej masz korzeń, wiór i węgiel, w drugiej zaś na osobnej kartce opisane są: nazwisko drzewa, jego własności i miejsce rośnienia”, „Pomiędzy modelami znajduje się tu prawdziwe cacko i wzór cierpliwości ludzkiej, to jest model z miedzi i mosiądzu w drobnych kształtach wyrobiony model maszyny parowej, w Białogoniu pod Kielcami znajdującej się, który we wszystkich częściach wiernie maszynę naśladuje; tém zaś jest interesowniejszy, iż wyrobił go w r. 1845, sam, bez żadnej nauki, dawny czeladnik tameczny i rodem z okolic, p. T. Werdein”
Zob. Ciekawe cytaty

Strategia pozyskiwania zbiorów

brak danych

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/ sprzedanych eksponatów; data)

E. Białokórski

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

-

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

[część zbiorów w Muzeum Jacka Malczewskiego?]

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

Zob. Ciekawe cytaty

Wystawy czasowe

-

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

-

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

-

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

-

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

Gubernia radomska, Warszawa

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

Franciszek Sobieszczański

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

F. Sobieszczański, *Wycieczka archeologiczne w niektóre strony Guberni Radomskiej odbyta w miesiącu wrześniu 1851 roku przez ...*, Warszawa: S. Strąbski, 1852, 16-20;

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Ciekawe cytaty

Sobieszczański (1852, 18-20): „Gabinet ten jest to obszerna i wysoka sala, mająca ze wszystkich stron szafy, w których umieszczone są porządkiem rzeczy kopalne, roślinne, zwierzęce, a na ostatek wyroby rąk ludzkich, co wszystko nie wychodzi poza obręb guberni radomskiej. Zastanawiają tam naprzód szafy z ptastwem i innymi zwierzętami, które w gubernii po lasach, górach i polach żyją. Pomędzy temi z rozmaitych odmian orłów celuje orzeł z okolic Szyc, koło Pieskowej Skąły złapany, ze wspaniałego i ogromnego kształtu, i orzeł z niebieską skórką na szyi z Kozienic, tudzież czarny bocian w Brzesku nad Wisłą złapany, i wiele innych aż do najdrobniejszych skowronków i wróbli, a których nazwiska i pochodzenia, pomimo iż każdy a u dołu na podstawie napis, nie powtarzam z obawy, abym spuszczać się na pamięć, jakiego anachronizmu zoologicznego nie popełnił. W podobnymże komplecie są i zwierzęta. Dalej znowu wszystkie minerały, starannie z napisami gdzie kopią się, poukładane: od prostych kamieni i piaskowców rozmaitych, aż do kilkudziesięciu gatunków marmurów w téj guberni znajdujących się. Podobnież liczne są kruszce, w rozmaitych stanach i exemplarzach żelazo, srebro, miedź, ołów itd.; wszystkie gliny i glinki, kredy i ziemie i na koniec osobliwości pod względem naukowym, jako to: skamieniałości, muszle, amonity itd. Osobna szafa zawiera szczególniejszą bibliotekę z drzew leśnych ułożoną: są to książki wyrobione z każdego drzewa w lasach guberni rosnącego, na których masz korę, słoń drzewa pod heblem i politurą z osobna. W środku takiej książki znajduje się pod względem botanicznym zasuszona gałązka z liściem, kwiatem i owocem, tudzież dwie

skrytki, w których w jednej masz korzeń, wiór i węgiel, w drugiej zaś na osobnej kartce opisane są: nazwisko drzewa, jego własności i miejsce rośnienia. Niemniej ciekawą jest szafa, zawierająca rozmaite przedmioty handlu i przemysłu téjże gubernii. Znajdują się tam próby wszystkich wyrobów w naturze i sztuce, od jedwabiu aż do konopi, rozmaite rodzaje skór, drutów, odlewów, modeli machin lub szczególniejszych instrumentów, które tu wyrobione zostały; nareszcie cały zbiór w najozdobniejszych formach wyrobów z fajansu i porcelany fabryki w Ćmielowie. Pomiedzy modelami znajduje się tu prawdziwe cacko i wzór cierpliwości ludzkiej, to jest model z miedzi i mosiądzu w drobnych kształtach wyrobiony model maszyny parowej, w Białogoniu pod Kielcami znajdującej się, który we wszystkich częściach wiernie maszynę naśladuje; tém zaś jest interesowniejszy, iż wyrobił go w r. 1845, sam, bez żadnej nauki, dawny czeladnik tameczny i rodem z okolic, p. T. Werdein. Dodajmy do tego, iż w odstępach szaf mieszczą się meble lub ozdoby podobnież tamecznego wyrobu z drzewa, żelaza lub marmuru; pomiedzy temi ostatniemi zastanawiają wyrobu wieśniaka z Słupca, i z marmuru chęcińskiego patery, wazy i kolumny, dzieła tamecznych żydów. Dopełniają całości porozwieszane na ścianach obrazy, przedstawiające najpiękniejsze krajowidy słynnych i znanych tutejszych okolic, nareszcie zbiór starożytności, które w ziemi były wykopane lub znalezione. Co do obrazów zacny właściciel przekroczył granice miejscowości; a miłośnik téj pięknej sztuki, może w celu zachęcenia do zbierania lub cenienia tego rodzaju utworów, prześliczne dzieła włoskich, flamandzkich i francuskich artystów z naszymi pobratał. Pomiedzy temi obrazami zastępują na wspomnienie, z obcych:

Van der Meera dwa parzyste obrazy, przedstawiające dwóch smakoszków w półfigurze: praca rzadkiej piękności i prawdy.

Van Ostada wieśniak holenderski siedzi zamyślony przy ognisku; jak wszystko tego mistrza, ślicznie i z wielką prawdą wykończony.

Weicka Tomasz garncarz przy warsztacie; mały, lecz bardzo ładny obrazek.

Rembrandta Pawła kobieta przy jedzeniu; równie dobry obrazek.

Rubensa Pawła obrzezanie P. Jezusa; cudny szkic do wielkiego obrazu.

Dietricha W. M. krajobraz; widok morski w czasie zimy z podpisem malarza.

Bourguignona widok bitwy, przedstawiający potyczkę jazdy. Dizeło nieporównanego w tym rodzaju artysty.

Casanovy Franciszka dwa wielkie krajobrazy, których najlepszy przedstawia cyganów obdzierających podróżnego na gościńcu.

Franka, portret nieznanego mężczyzny.

Pan Jezus na krzyżu: obraz szkoły włoskiej, przywieziony z Rzymu i darowany przez Franciszka Smuglewicza Niegolewskiemu ostatniemu opatowi Benedyktynów Świętokrzyskich.

Trzej królowie: mały obrazek na drzewie dawniej szkoły włoskiej z XV wieku, z zamku szydłowieckiego pochodzący.

Rzeźnicy oprawiają wieprza: obrazem flamandzki z rzadką prawdą i wykończeniem oddany.

Z krajowych malarzy znajdują się tu obrazy:

Zaleskiego Marcina widoki.

Głowackiego Jana Nepomucena krajobrazy.

Suchodolskiego Januarego Arab na koniu. Dwa krajobrazy: jeden widok burzy na lądzie, drugi na morzu przedstawiający; prace rzadkie w tym rodzaju tego artysty. Na koniec szkic tegoż do znanego obrazu ostatniej chwili Stefana Czarnieckiego, szkic tak ładny, że wykończonemu obrazowi niczym nie ustępuje.

Takim jest gabinet tutejszego gubernatora, któremu o ile z radością przyglądałem się, o tyle ze smutkiem opuściłem; bo czyż ujrzę u nas coś jeszcze podobnego, lub czy znajdzie ten przykład naśladowców!"

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Tomasz F. de Rosset

Data sporządzenia karty:

28.06.2018

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	

